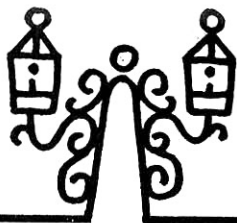

Oulua Panu Turussa

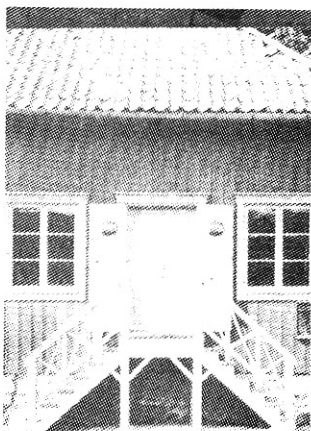
□ **Kaksoiskotkat** ovat siis kadonneet, niin Oulun vanhan kuin uudenkin apteekin. Sensijaan **Turun** apteekkimuseossa jo mainitsemassani **Qwenselin** talossa Aurajoen rannalla on paljon muuta alunperin oululaista. Pääosa apteekin sisustuksesta on **Oulun Vanhasta Apteekista**, mm. koko apteekkioffisiini.

Kaksoisportaita museoapteekkiinkin nouseen. Jo avatut suojaovet kyltteineen ovat Oulusta, ja heti oven takana avautuu eteen Oulun offisiini.

Olen kuullut sanottavan, että se on ollut lajissaan Suomen kaunein. Offisiini on mahonkia, tyyli empireä. Laatikofakit ja hyllyt, aidake ja tiskit muodostavat yhdessä taustan pilarikoristeisen puolikehän kanssa arkkitehtonisen kokonaisuuden, kirjoittaa prospektin asiantuntija **Irja Sahlberg**.

Toinen kuvistani esittää tätä sisääntulonäkymää. Museoviraston ylijohtaja **C.J. Gardberg** muisti, että puusepät olivat vähän ymmällään, kun joutuivat hieman madaltamaan Oulun hyllyköitä, sillä Oulun huone oli ollut korkeampi kuin uusi sijoituspaikka.

Perimätiedon mukaan Oulun jo kadonneen puisen apteekkitalon, jonka kuvan jo julkaisin,

Kaksoisportaita museoapteekkiinkin nouseen, suojaovet kotoisin Oulusta. Kuva: J. Lundsteen.

olisi piirtänyt itse **C.L. Engel** Todisteet tosin puuttuvat. Engelin kylän jälkiä on haluttu nähdä myös kuvatussa kalustossa. Tosiasia lienee, että offisiinikalusto tehtiin kauan Engelin jälkeen, vasta 1858. Sahlberg kuitenkin otaksuu, että kalustoa tuolloin uusittaessa noudatettiin vuodelta 1826 periytyntä suunnitelmaa.

Myös myymälän takainen materiaalihuone Turussa on saanut sisustuksensa Oulun ensimmäisestä apteekista. Se oli täällä vastaavalla paikalla. Taemmassa laboratoriohuoneessa on mm. rohdoslaari. Sen yläpuolella olevan hyllyn koristeellisten pilastereiden oletetaan kuuluneen hyllyköön, joka oli Oulun Vanhassa Apteekissa ennen 1858:n mahonkisisustusta.

Apteekkimuseon sisääntuloseinän nurkkiin on rakennettu myrkkykaapit, joiden ovissa ovat **Aesculapiuksen** (Asklepios) eli lääketieteen jumalan ja **Hygiaean** (Hygieia), hänen tyttärensä terveyden jumalattaren, kuvat. Myös ne ovat Oulun Vanhassa apteekista, jossa ovat olleet vastaavilla paikolla.

Miten tämä kaikki on joutunut Turkuun? Siinäpä kysymys!

Siniksikin Vanhan Apteekin omistaja, apteekkari **H. Hasselblatt** uusi puutaloapteekkinsa kaluston n. 1910. (Muistitieto.) Vuoden 1858 kalustus joutui silloin apteekkarin huvilan vintille Madekoskelle Oulujokivarteen (sittemmin Aarne Toivosen & perikunnan huvila).

Ajatus apteekkimuseon perustamisesta syntyi Turun Proviisorikerhossa, jossa 1938-vuoden lopulla perustettiin asiaa valmistelevaan komitea. Vaikka apteekkarille ei vielä ollutkaan tiedossa sopivaa sijoituspaikkaa, alkoivat apteekkarit innokkaasti kerätä esineistöä.

Oulussa muistetaan vielä uuden Apteekin pitkäaikainen apteekkari **U. B. Segerman**, jo-

Oulun Vanhan Apteekin vuoden 1858 offisiini museoapteekin suojissa. Kuva/Lars Saari.

ka keräsi intohimoisesti kaikkea vanhaa. Vanha oululaisystäväni arvelee, että juuri Uno Ponteva on voinut toimittaa vanhan apteekikaluston Turkuun, niin kuin toimitti sinne paljon muutakin. Kumma, jos ei kauppaneuvos Toivonen olisi tullut maininneeksi UB:lle kesävinttinsä aarteesta! Oululaiset hankkivat joka tapauksessa luovutusluvan, ja jo 1939 kalusto saapui Turkuun Hasselblatt'in perikunnan lahjoituksena.

Oulun aarteet saivat nyt turvapaikan Turun linnan vintillä.

Turun ilmapommituksessa jatkosodan aikana kärsi Puutorin apteekki pahan kerran. Silloin linnanvintillä ollut offisiini lainattiin tämän apteekin käyttöön. Kun apteekki rauhan tultua pääsi omilleen eli uusi kalustonsa, siirrettiin oululaisaarteet jälleen linnanvinttiin.

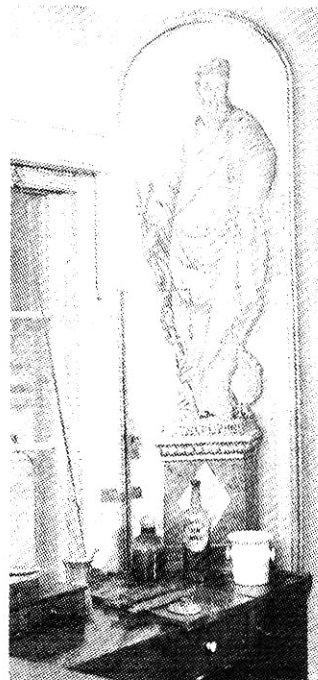
Vihdoin 1956 Turun kaupunki luovutti Qwenselin talon apteekkimuseota varten, ja niin pääsivät Oulun offisiini ym. jälleen pimeydestä valoon, julkisuuteen. Museo avattiin 1958.

Oulun **Åkerstenin** kivitaloapteekin "jumalankuvat" ovat tietysti kiinnostaneet monia oululaisia ja muita ohikulkijoita. Patsaathan tulivat samalla kuin talokin. Molemmat patsaat vammautuivat sotaajan pommituksissa, mutta apteekinomistaja **Maiju Kifnsund** hankki niille lopulta välkärin. Ja siinä ovat, sementtiin valettuina.

Mistä idea? Ehkä voimme sopia, että K.A. Åkersten tunsivat vintille siirtyneet jumalankuvat ja halusi tallettaa niiden muiston uudessa uljaassa jälkiklassismia edustavassa ta-

lossaan. Aesculapius ja Hygiaea pääsivät Oulun katukuvaan.

Kiitos taas kerran oululaisille avustajilleni! Olisikohan kasku, jonka Uuden Apteekin apteekkari kertoi, siltä ajalta, kun Hasselblatt oli toteuttanut tuon 1910:n uudistuksensa! Seinällä oli tietysti taulu, jossa luki kolmella kielellä "Älä sylje lattialle". "Ompa ny hieno atteeki", sano muuankin äijä", kun tuli apteekkiin. "Ennen sai sylkiä lattialle, ny' häätyy sylkiä hattuun."

Oulun Aesculapius, lääketieteen jumalan kuva, Turun apteekkarimuseossa. Kuva Lars Saari.

Huom. Oulun Vanha Apteekki on edelleen omistuspapteekki, ei valtion apteekki. Apteekkari toimii täysin omavastuisesti eli on apteekkioikeuksien haltija.